

Sygn. akt I CSK 497/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa A. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko A. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt I AGa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2700
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 stycznia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G. z 17 lipca 2020 r. w ten sposób, że obniżył zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki tytułem kary umownej kwotę z 168 214,80 zł do 30 000 zł.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na potrzebę dokonania wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a dotyczących miarkowania różnych rodzajów kar umownych na podstawie art. 484 § 2 k.c., w tym możliwości miarkowania kary umownej za odstąpienie od umowy z ważnej przyczyny leżącej po stronie kontrahenta.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od powódki kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo istnienia poważnych wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, przy czym konieczne jest w takim przypadku przytoczenie sprzecznych orzeczeń (por. post. SN z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15 i tam przywołane orzecznictwo). Przez

rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. post. SN z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, Nr 2, poz. 29). Konieczne jest przy tym również wykazanie, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (por. post. SN z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15).

W ocenie Sądu Najwyższego skarżąca nie wykazała, aby w niniejszej sprawie zachodziły poważne wątpliwości wykładnicze lub rozbieżności w orzecznictwie. Powódka wywodziła, że w orzecznictwie nie poddaje się analizie – z punktu widzenia instytucji miarkowania kary umownej – rodzaju samej kary, tj. tego, za jakiego rodzaju naruszenie została ona zastrzeżona. Okoliczność ta nie powinna dziwić, zważywszy na podstawy miarkowania kary umownej wymienione w art. 484 § 2 k.c. i bezwzględnie obowiązujący charakter normy wynikającej z tego przepisu. Oznacza to, że nie jest możliwe całkowite wyłączenie miarkowania kary umownej, do czego zmierzały podniesione w skardze zarzuty, jeżeli uprawniony podniesie żądanie miarkowania i doszło do rażącego wygórowania kary umownej lub wykonania zobowiązania przez dłużnika w znacznym stopniu. Katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty, a decyzja w przedmiocie miarkowania kary umownej jest silnie uwarunkowana okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy (zob. wyroki SN: z 3 lutego 2021 r., V CSKP 17/21; z 18 grudnia 2018 r., IV CSK 491/17; post. SN z 7 czerwca 2019 r., I CSK 729/18).

Skarżąca nie kwestionowała tego, że zobowiązanie zostało przez dłużnika wykonane w części, która miała dla niej istotne znaczenie. Poza tym kara umowna w niniejszej sprawie została zastrzeżona na wypadek wypowiedzenia umowy z ważnych powodów (a nie odstąpienia), co powiązano z popadnięciem dłużnika w opóźnienie (a nie zwłokę). Nie można wobec tego uznać, aby skarżąca dowiodła istnienia rozbieżności w orzecznictwie, które mają bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, zwłaszcza że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania dotyczył wyłącznie przesłanki wykonania zobowiązania przez dłużnika, natomiast uzasadniając swoje stanowisko co do miarkowania kary umownej, Sąd Apelacyjny miał również na uwadze drugą z wymienionych przesłanek (zob. s. 23 i następne uzasadnienia).

Skarżąca nie wykazała również, aby przeanalizowane przez nią rozstrzygnięcia zapadły w zbliżonych stanach faktycznych. W uzasadnieniu cytowanego przez skarżącą wyroku Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 416/13, wyraźnie wskazano na możliwość stosowania każdej ze wskazanych w art. 484 § 2 k.c. podstaw miarkowania. Wyłączenie miarkowania kary umownej z powodu częściowego wykonania zobowiązania wynikało w tym przypadku z faktu, że zobowiązanie zostało w całości wykonane mimo opóźnienia w terminie spełnienia świadczenia, które naruszało treść zobowiązania i uzasadniało roszczenie z tytułu kary umownej. W wyroku z 13 czerwca 2003 r., III CKN 50/01, Sąd Najwyższy w jednym zdaniu podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego, bez poparcia go jakąkolwiek argumentacją. Podobnie lakoniczne stanowisko zajęto w powoływanym przez skarżącą wyroku z 15 września 1999 r., III CKN 337/98.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

- kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.
Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu radcy prawnego w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.